

Raad voor de
rechtspraak

De minister van Infrastructuur en
Waterstaat
dhr. M. Harbers
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Afdeling strategie

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

datum 30 juni 2022
doorkiesnummer 088-361 33 17
e-mail wetgeving.rvdr@rechtspraak.nl
oms kenmerk UIT 13167 STRA/FZ
cc Minister voor Rechtsbescherming
onderwerp Advies Uitvoeringswet HNS-verdrag

www.rechtspraak.nl

Geachte heer Harbers,

De Raad voor de rechtspraak (hierna: de Raad) heeft via de internetconsultatie kennis genomen van de Uitvoeringswet HNS-verdrag (hierna: het Wetsvoorstel). De Raad ziet aanleiding om ten aanzien van dit Wetsvoorstel advies uit te brengen.

HET WETSVOORSTEL

Het Wetsvoorstel geeft uitvoering aan het Internationaal Verdrag inzake de aansprakelijkheid en vergoeding voor schade in verband met het vervoer over zee van gevaarlijke en schadelijke stoffen 1996, zoals gewijzigd door het Protocol van 2010 (hierna: het Verdrag). Het Verdrag staat in (internationale) maritieme kringen bekend als het "HNS-verdrag". Het Verdrag regelt de aansprakelijkheid en schadevergoeding bij ongevallen met schepen die gevaarlijke of schadelijke stoffen als lading over zee vervoeren. Het Verdrag voorziet in een verbetering van de (verhaals)positie van slachtoffers door hogere aansprakelijkheidslimieten, een verzekeringsplicht voor scheepseigenaren, een rechtstreekse aanspraak van het slachtoffer op de verzekeraar en de oprichting van een internationaal schadefonds.

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.¹

ADVIES

De Raad signaleert de volgende wetstechnische aandachtspunten.

Definitie ontvanger

¹ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenoemde wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklust van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechters zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

datum 30 juni 2022
kenmerk UIT 13167
pagina 2 van 4

In artikel 1 aanhef en onder e van het Wetsvoorstel wordt een aantal begripsbepalingen uit artikel 1 van het Verdrag overgenomen. Het begrip ‘ontvanger’ ontbreekt in die opsomming. Dat lijkt een omissie gelet op de verplichtingen die het Verdrag op de ontvanger van HNS-stoffen legt. Juist de vraag wie als ontvanger heeft te gelden zal naar verwachting onderwerp van gerechtelijke procedures kunnen zijn. De Raad acht het daarom wenselijk dat hierover helderheid bestaat.

Toepassingsbereik

In artikel 2 lid 2 van het Wetsvoorstel wordt het toepassingsbereik van de wet beperkt. Evenals in het Verdrag wordt verwezen naar het CLC-verdrag. In de Memorie van Toelichting (hierna: de MvT) van de Rijksgoedkeuringswet HNS-Verdrag komt ook het Bunkerolieverdrag aan de orde. De onderlinge afbakening tussen de drie verdragen is niet heel helder, zoals ook volgt uit de rechtspraak over de olieverontreiniging vanuit de “Bow Jubail”². De Raad geeft in overweging dat het voor de juridische praktijk zeer wenselijk is dat in de MvT duidelijkheid wordt gegeven over dit punt, of in ieder geval over de afbakening tussen het Verdrag en het Bunkerolieverdrag.

Beperking van aansprakelijkheid

Artikel 3 lid 1 van het Wetsvoorstel bepaalt dat wie op grond van artikel 9 van het Verdrag zijn aansprakelijkheid wil beperken, een verzoek daartoe kan richten tot de rechtbank Rotterdam. Uit het Wetsvoorstel zelf wordt niet duidelijk dat de rechtbank Rotterdam alleen (relatief) bevoegd is om van een dergelijk verzoek kennis te nemen indien de Nederlandse rechter rechtsmacht heeft op grond van artikel 9 lid 3 in verbinding met artikel 38 van het Verdrag. Dit komt wel in de MvT (blz. 10) naar voren. De Raad geeft in overweging om dit punt ook in de concepttekst van het Wetsvoorstel te verduidelijken. Te denken valt aan de mogelijkheid om na “artikel 9” in te voegen “in verbinding met artikel 38” of een andere link te leggen naar die rechtsmachtbepaling.

Artikel 3 lid 2 aanhef en onder a van het Wetsvoorstel geeft een regel voor “het geval van artikel 642c, eerste lid, Rv”. Artikel 642c lid 1 Rv betreft de behandeling van in artikel 642a Rv bedoelde verzoeken, maar dat artikel is in de aanhef van artikel 3 lid 2 van het Wetsvoorstel buiten toepassing verklaard. Het is naar het oordeel van de Raad duidelijker als artikel 3 lid 2 aanhef en onder a zou luiden “Bij de behandeling van het in het eerste lid bedoelde verzoek kan geen beroep worden gedaan op artikel 9, tweede lid, van het Verdrag”.

Artikel 3 lid 3 van het Wetsvoorstel bepaalt - kort gezegd - dat de rechter nadat het fonds is gesteld de opheffing van beslagen beveelt dan wel de teruggave van zekerheden. Dit strookt met de verdragstekst. De Raad geeft in overweging dat in de huidige praktijk het direct opheffen van beslagen/zekerheden in ‘gewone’ beperkingszaken niet gangbaar is, zeker niet wanneer is aangekondigd dat het recht op beperking nog zal worden betwist, bijvoorbeeld op grond van een beroep op opzet of grove schuld van de verzoeker. Artikel 9 lid 2 van het Verdrag maakt een gelijk beroep in HNS-zaken mogelijk, maar indien dit slaagt zal hernieuwde beslaglegging nodig zijn.

² Zie Hof Den Haag 27 oktober 2020, ECLI:NL:GHDHA:2020:2055

datum 30 juni 2022
kenmerk UIT 13167
pagina 3 van 4

In de MvT van het Wetsvoorstel staat tegen het slot van de toelichting op artikel 3: “Ingevolge artikel 11 hebben deze vorderingen voorrang boven andere vorderingen, tenzij het totaal van de vorderingen meer bedraagt dan twee derde van het totaalbedrag dat ingevolge artikel 9, eerste lid, van het verdrag is vastgesteld.”. De Raad signaleert dat het ‘tenzij’ verder gaat dan de bewoordingen van artikel 11 van het Verdrag. Daarin staat immers “behoudens voor zover”. Indien de MvT zou worden gevolgd, dan valt de voorrang van de personenschadevorderingen geheel weg zodra deze meer dan twee derde van het fondsbedrag belopen. Volgens het Verdrag vervalt de voorrang slechts voor het meerdere. De Raad adviseert om in de MvT aan te sluiten bij de verdragstekst.

Formulering van artikel 4 en 5 van het Wetsvoorstel

Artikel 4 en verder van het Wetsvoorstel betreffen de verplichting om “een verzekering of andere financiële zekerheid, zoals een bankgarantie, in stand te houden” (artikel 4) en stellen eisen aan “De overeenkomst tot verstrekking van financiële zekerheid” (artikel 5). De Raad signaleert dat de gekozen formuleringen vragen zouden kunnen oproepen. In artikel 12 van het Verdrag staat, anders dan in artikel 4 van het Wetsvoorstel, “een verzekering of andere financiële zekerheid, zoals een bankgarantie of een door een soortgelijke financiële instantie afgegeven garantie”. Laatstbedoelde variant (vermoedelijk een garantie van de P&I Club) staat niet in de voorgestelde wettekst en niet in de artikelsgewijze toelichting. Uit het Wetsvoorstel en de MvT blijkt niet waarom voor deze afwijking is gekozen. De Raad adviseert dit te verduidelijken. De bewoordingen “De overeenkomst tot verstrekking van financiële zekerheid” zouden eveneens vragen kunnen oproepen. Een bank- of clubgarantie wordt juridisch niet als overeenkomst, maar als eenzijdige rechtshandeling ten gunste van een derde beschouwd. Het is de garantie waaraan een derde rechten kan ontfemen, hij kan geen rechten ontfemen aan de overeenkomst tussen de scheepseigenaar en zijn bank of P&I Club. In de voorgestelde wettekst is mogelijk bedoeld een overeenkomst die de financiële instelling verplicht om een garantie te gaan stellen. De tekst van het Verdrag verduidelijkt ook niet waarop het Wetsvoorstel precies het oog heeft. De Raad adviseert dit te verduidelijken.

Opgaveverplichting bijdragende lading

Artikel 13 lid 1 van het Wetsvoorstel doet een opgaveverplichting rusten op “Eenieder die in Nederland bijdragende lading ontvangt, op de wijze bepaald in artikel 18, 19 en 21, vijfde lid, van het Verdrag”. De Raad geeft in overweging dat het Wetsvoorstel hier op het eerste gezicht afwijkt van de verdragsregeling. De artikelen 18, 19 en 21, vijfde lid van het Verdrag stellen geen ‘wijze van ontvangen’ centraal maar scheppen bijdrageverplichtingen voor ontvangers van bepaalde stoffen in bepaalde hoeveelheden. Naar verwachting zullen geschillen ontstaan over het bestaan en de omvang van bijdrageplichten. Het is daarom zeer wenselijk dat het Wetsvoorstel maximale klaarheid hierover geeft en minimale interpretatieverschillen ten opzichte van het Verdrag oplevert.

WERKLAST

De Raad verwacht naar aanleiding van dit Wetsvoorstel geen substantiële gevolgen voor de werklust van de Rechtspraak.

datum 30 juni 2022
kenmerk UIT 13167
pagina 4 van 4

CONCLUSIE

De Raad voor de rechtspraak heeft geen zwaarwegende bezwaren tegen het Wetsvoorstel, maar geeft u in overweging om het Wetsvoorstel op de in dit advies genoemde onderdelen te verduidelijken en aan te passen.

TOT SLOT

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het Wetsvoorstel, stelt de Raad er prijs op als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Tweede en de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het *Staatsblad*. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Wetsvoorstel met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Hoogachtend,

[Redacted signature]

Lid Raad voor de rechtspraak